

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ เมื่อคนในประเทศมีคุณภาพก็จะสามารถพัฒนาชีวิต อาชีพ เศรษฐกิจและสังคม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาบ้านเมืองได้ในที่สุด ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพนั้น การพัฒนาสุขภาพมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่าการพัฒนาด้านอื่น คนที่มีคุณภาพจะต้องเป็นผู้ที่มีความตระหนักในความสำคัญของสุขภาพตนเองและผู้อื่น รู้จักประพฤติปฏิบัติตามหลักสุขวิทยาจนเป็นนิสัยช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นให้ปราศจากโรคภัย มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ (ทวิสิทธิ์ สิทธิกร. 2540)

การเตรียมคนในชาติให้มีคุณภาพต้องเริ่มต้นในวัยเด็ก ซึ่งเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาเป็นวัยที่มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากเป็นวัยที่เป็นพื้นฐานในการเจริญเติบโต และจะเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต การที่ประชากรในกลุ่มนี้จะเป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้นจำเป็นต้องมีสุขภาพที่ดีควบคู่กันไปกับการได้รับการศึกษาอันเหมาะสมตามวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535) การพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีคุณภาพนั้น พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ได้กำหนดให้รัฐมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้กับทุกคน ให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการประถมศึกษาของรัฐคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2531)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เห็นความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา โดยได้กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสุขภาพ การบริการสุขภาพและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนมีสุขภาพดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ทำให้นักเรียนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้มอบหมายให้สำนักงานการศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานการศึกษาอำเภอ รับผิดชอบโครงการสุขภาพในโรงเรียน โดยการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียนต่างๆ ส่วนโรงเรียนให้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานโดยผู้บริหาร

ครูอนามัยและครูผู้สอนในโรงเรียนร่วมกันรับผิดชอบ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535) จึงนับว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของโรงเรียนที่ต้องดำเนินการพัฒนาให้พลเมืองมีบุคลิกภาพดี มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นระดับการศึกษาที่รัฐจัดบริการให้ประชาชนทุกคน ควรที่จะให้ความสำคัญในเรื่องนี้อย่างจริงจัง ประกอบกับหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ได้เน้นจุดมุ่งหมายและเนื้อหาให้ผู้เรียนมีกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพอนามัยเกือบทุกกลุ่มประสบการณ์ของทุกระดับชั้น นอกจากนี้หลักสูตรยังได้ระบุหน้าที่ที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการในเรื่องนี้อย่างชัดเจน ย่อมแสดงว่าการดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียนเป็นความมุ่งหมายที่สำคัญมากของการศึกษาแผนใหม่ที่โรงเรียนพึงดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ (ประสิทธิ์ สาระสันต์. 2536)

โรงเรียนในฐานะที่เป็นหน่วยงาน ที่ต้องทำหน้าที่โดยตรงในการพัฒนางานสุขภาพในโรงเรียนให้แก่นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน ตลอดจนการให้บริการแก่ประชาชนในชุมชนเพื่อให้ทุกคนมีความรู้ ทักษะและทักษะปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยให้เป็นผู้มีสุขภาพดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากรในวัยเรียนซึ่งจะเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ โรงเรียนจึงต้องดำเนินการพัฒนางานสุขภาพในโรงเรียน โดยมุ่งเน้นงานที่สำคัญ 3 ประการ คือ ประการแรก การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน (Healthful School Living) เป็นการดำเนินงานที่ช่วยให้โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมเกิดเป็นประโยชน์แก่สุขภาพและสวัสดิภาพของนักเรียน รวมถึงการจัดให้โรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ ได้แก่ สถานที่ตั้งโรงเรียน อาคารเรียน แสงสว่าง การจัดระบบเสียง การระบายอากาศ โต๊ะเรียน ม้านั่ง คุรุภัณฑ์ทางการศึกษา อาคารประกอบ น้ำดื่ม น้ำใช้ การกำจัดขยะและน้ำโสโครก การปลูกต้นไม้ สนาม รั้วโรงเรียน โครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน และกิจกรรมการพัฒนาโรงเรียน ประการที่สอง การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน (School Health Services) เป็นวิธีการต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายสาธารณสุข ผู้บริหารโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียน ร่วมมือกันดำเนินการประเมินสถานะทางด้านสุขภาพเพื่อป้องกันโรค และส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน โดยจัดบริการในรูปของกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การตรวจสุขภาพนักเรียน การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง การทดสอบสายตา การทดสอบการได้ยิน การบริการสุขภาพสำหรับเด็กพิการ การปฐมพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ การจัดอาหารกลางวัน การแนะแนวสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพของครู และการบันทึกบัตรสุขภาพประจำตัวนักเรียน ประการที่สามการจัดการเรียนการสอนสุขภาพศึกษา

(Health Education Instruction) เป็นการจักระสบการณ์การเรียนการสอน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทางสุขภาพ ทางด้านความรู้ เจตคติและการปฏิบัติตนของนักเรียนไปในทางที่เป็นประโยชน์แก่สุขภาพส่วนบุคคลและชุมชน ได้แก่ การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรวิชาสุขศึกษา การจัดและดำเนินการสอนสุขศึกษา และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมสุขนิสัย (กรมพลศึกษา ม.ป.ป.)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ปัจจุบันการดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ยังไม่เป็นที่น่าพอใจมีสภาพปัญหาที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขหลายประการ ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ไม่สะดวกเท่าที่ควร น้ำดื่มน้ำใช้ไม่ถูกสุขลักษณะ ขาดคุณภาพและปริมาณ โต๊ะเก้าอี้ผิดขนาด อุปกรณ์การสอนชำรุด วังสิ่งของไม่เป็นที่เป็นทาง มีคราบสกปรก ร้อนอบอ้าว แสงสว่างไม่เพียงพอ โรงเรียนตั้งอยู่ในทำเลที่ไม่เหมาะสม ห้องน้ำห้องส้วมสกปรก อาคารเรียนชำรุด เป็นต้น (ประสิทธิ์ สาระสันต์. 2536) ด้านการจัดบริการสุขภาพ พบว่าไม่มีการตรวจสุขภาพนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและเมื่อตรวจแล้วก็ไม่ได้ดำเนินการต่อไปอย่างไร ขาดการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออย่างแท้จริง ขาดการแนะแนวสุขภาพ ห้องพยาบาลยังขาดอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัย ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดโครงการอาหารกลางวัน เป็นต้น (ทวีสิทธิ์ สิทธิกร. 2540) ด้านการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาพบว่า ครูขาดการพัฒนาสื่อและเทคนิคการสอน ครูไม่เห็นความสำคัญของการเรียนการสอนสุขศึกษา ครูไม่พัฒนาหลักสูตรสุขศึกษาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น เป็นต้น (อมรพรรณ บำเรอพงศ์. 2540)

นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นอีกหลายประการ เช่น ขาดข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผน ไม่มีการวางแผนการปฏิบัติงาน จัดบุคลากรไม่ตรงกับงานที่ปฏิบัติ ไม่มีการจัดสรรงบประมาณประจำปีให้เป็นสัดส่วนที่เหมาะสม ขาดการติดตามผลประเมินผล ขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและขาดการศึกษาวิจัยที่จะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินงานเพื่อพัฒนางานสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จึงทำให้งานด้านนี้ไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควรไม่อาจสนองความต้องการของนักเรียนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในปีการศึกษา 2540 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีโรงเรียนประถมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 1,087 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 27 โรงเรียน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. 2540) ซึ่งทุกโรงเรียนได้ดำเนินงานสุขภาพใน

โรงเรียนตามภารกิจที่กำหนดไว้ จากการศึกษารายงานประจำปีงบประมาณ 2540 (สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. 2540) พบว่านักเรียนมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ของ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ร้อยละ 11.82 มีส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 11.80 มีภาวะ โรคขาดสารไอโอดีนร้อยละ 2.73 เป็นโรคโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กร้อยละ 10.98 เป็นโรค เกี่ยวกับดวงตาร้อยละ 0.50 เป็นโรคเกี่ยวกับหูร้อยละ 0.41 โรคเหนักร้อยละ 10.79 นักเรียนได้ รับการบริการสุขภาพอนามัยไม่ครบตามเกณฑ์ร้อยละ 11.41 โรคฟันผุร้อยละ 9.5 นอกจากนี้ยัง พบว่านักเรียนที่เจ็บป่วยด้วยโรคต่างๆ ไม่ได้ได้รับการรักษาอย่างถูกต้องและทันทั่วทั้งที่ร้อยละ 10.60 ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการจัดบริการสุขภาพ และด้านการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษา ยังมีปัญหาที่ต้องแก้ไขปรับปรุงเพื่อพัฒนางานสุขภาพ ในโรงเรียน ทั้ง 3 ด้าน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจึงสนใจที่จะ ศึกษาสภาพการดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและครูผู้สอน ในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดใหญ่ ว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียนในลักษณะ ใด มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร และมีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียน ประถมศึกษาอย่างไร ผลของการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและ พัฒนาการดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ขอนแก่นและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้ดำเนินงานมีประสิทธิภาพ บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น

3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1) กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยสอบถามข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ในปีการศึกษา 2541 จำนวน 27 โรงเรียน

2) การศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาในครั้งนี้ จะศึกษาใน 3 ด้าน ดังนี้ คือ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอนสุขภาพ

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะซึ่งเป็นความหมายของศัพท์บางคำ ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

1) การดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงาน การจัดหรือปฏิบัติ การใดๆของผู้บริหารโรงเรียน ครูอนามัย ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนมีสุขภาพดี โดยแบ่งงานออกเป็น 3 ด้าน คือ การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอนสุขภาพ

2) การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน (Healthful School Living) หมายถึง การดำเนินงาน ที่ช่วยให้โรงเรียนมีสภาพสิ่งแวดล้อมที่เป็นประโยชน์แก่สุขภาพ และสวัสดิภาพของบุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ สถานที่ตั้งโรงเรียน อาคารเรียน แสงสว่าง การจัดระบบเสียง การระบายอากาศ โต๊ะเรียน ม้านั่ง คุรุภัณฑ์ทางการศึกษา อาคารประกอบ น้ำดื่ม น้ำใช้ การกำจัดขยะและน้ำโสโครก การปลูกต้นไม้ สนาม รั้วโรงเรียน โครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน

3) การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน (School Health Services) หมายถึง การดำเนินงานซึ่งเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัยที่ดีให้แก่บุคลากรในโรงเรียน เช่น การตรวจสุขภาพ การสร้างภูมิคุ้มกันโรค การปฐมพยาบาล การบันทึกบัตรสุขภาพ การจัดอาหารกลางวัน การแนะแนว

สุขภาพ การป้องกันอุบัติเหตุ โดยอาศัยความร่วมมือกับแพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ ครู และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

4) การจัดการเรียนการสอนสุขศึกษา (Health Education Instruction) หมายถึง การดำเนินการสอน และจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และการปฏิบัติที่เกี่ยวกับสุขภาพให้แก่นักเรียนและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การพัฒนาหลักสูตร การวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดผลและประเมินผล

5) ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น

6) ครูอนามัยโรงเรียน หมายถึง ครูผู้สอนที่รับผิดชอบงานสุขภาพอนามัยในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น

7) ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น

8) นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดใหญ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น

9) โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น

10) เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอที่มีเขตติดต่อกัน รวมกลุ่มเพื่อสะดวกในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น แบ่งเขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาออกเป็น 6 เขต ดังนี้

เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 1 คือ โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอบ้านไผ่ กิ่งอำเภอบ้านแฮดและกิ่งอำเภอซำสูง

เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 2 คือ โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขาสวนกวาง อำเภอน้ำพอง อำเภอกระนวนและอำเภออุบลรัตน์

เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 3 คือ โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองเรือ อำเภอภูเวียง อำเภอบ้านฝางและกิ่งอำเภอหนองนาคำ

เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 4 คือ โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชนบท อำเภอภูผาศิริ อำเภอพระยืน อำเภอเวียงใหญ่และกิ่งอำเภอโคกโพธิ์ชัย

เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 5 คือ โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอชุมแพ อำเภอสีชมพูและอำเภอภูผาม่าน

เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 6 คือ โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอพล อำเภอหนองสองห้อง อำเภอเวียงน้อย อำเภอเปือยน้อยและกิ่งอำเภอโนนศิลา

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทำให้ทราบสภาพการดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น
- 2) ทำให้ทราบปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น
- 3) ทำให้ทราบข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานสุขภาพใน
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น
- 4) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น และสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการ
ปรับปรุง การดำเนินงานสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น เพื่อช่วยให้บุคลากร
ในโรงเรียนมีสุขภาพอนามัย แข็งแรงสมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ
ของประเทศชาติต่อไป